

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LVI (50)
Štev. (Nº) 39

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
2 de octubre - 2. oktobra 1997

Volili bomo

Leon Marc od SKD nam je poslal kopijo poziva za predsedniške volitve, ki je 27. septembra izšel v slovenskih časopisih in je namenjen državljanom po svetu.

29. septembra pa je naš poslanec Marjan Schiffrer sporočil prof. Tinetu Vivodu, da je pritožbi SKD na Ustavno sodišče zaradi prekratkega roka volitev za izseljence ugodilo in

da se bodo lahko naši volilni glasovi, oddani po okrajih, prešteli v prisotnosti predstavnikov političnih strank na veleposlaništvu in se v Slovenijo na volilno komisijo pošljejo rezultati po faksu.

V Argentini smo že zaprosili za obrazec, s katerim lahko zahtevamo vpis v volilne imenike.

OBVESTILO

Državljanom Republike Slovenije, ki začasno ali stalno prebivajo v tujini

Predsednik Državnega zbora Republike Slovenije je razpisal volitve predsednika republike. Volitve bodo v nedeljo 23. novembra 1997.

Po Zakonu o volitvah predsednika republike (Uradni list RS št. 39/92) ima volilno pravico vsak državljan Republike Slovenije, ki bo na dan glasovanja, t.j. 23. novembra 1997, dopolnil 18 let starosti in mu ni odvzeta poslovna sposobnost.

Zakon določa, da volilci, ki so na dan glasovanja v tujini, ker tam začasno ali stalno prebivajo, lahko glasujejo po pošti ali na diplomatsko konzularnih predstavništvih Republike Slovenije, če to sporočijo Republiški volilni komisiji najkasneje 30 dni pred dnevom glasovanja in če država, v kateri prebivajo, dopušča tako glasovanje oziroma če to omogoča meddržavni sporazum. Državljan, ki nimajo stalnega prebivališča na območju Republike Slovenije, morajo hkrati vložiti tudi zahtevo za vpis v posebni volilni imenik.

Republiška volilna komisija pričakuje, da bo, poleg glasovanja po pošti, letos organizirano tudi glasovanje na diplomatsko konzularnih predstavništvih, če bodo pridobljena soglasja državnih organov držav, v katerih je diplomatsko konzularno predstavništvo Republike Slovenije.

1. OBVESTILO DRŽAVLJANOM, KI STALNO PREBIVAJO V TUJINI

Republiška volilna komisija obvešča državljane Republike Slovenije, ki stalno prebivajo v tujini, da, če želijo glasovati na volitvah predsednika republike po pošti ali po diplomatsko konzularnem predstavništvu Republike Slovenije, do 24. oktobra 1997 (30 dni pred dnevom glasovanja) vložijo pri Republiški volilni komisiji zahtevek za vpis v posebni volilni imenik državljanov Republike Slovenije, ki nimajo stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji.

Zahtevek vsebuje:

- * osebne podatke državljana (ime, priimek, rojstni datum);
- * podatke o zadnjem stalnem prebivališču državljana ali enega od staršev v Republiki Sloveniji oziroma, če tega ni mogoče ugotoviti, izjavo državljana, v kateri volilni enoti ali volilnem okraju bo uresničeval volilno pravico;
- * naslov državljana v tujini, na katerega mu je treba poslati volilno gradivo.

Zahtevku mora biti priložen tudi dokaz o državljanstvu.

Državljanstvo se lahko dokazuje na enega od naslednjih načinov:

- * z navedbo serijske številke potnega lista, izdanega po Zakonu o potnih listinah Republike Slovenije;
- * s potrdilom o državljanstvu;
- * z odločbo o pridobitvi ali ugotovitvi državljanstva Republike Slovenije;
- * z izpiskom iz rojstne knjige ali drugo listino pristojnega organa, iz katere je razvidno državljanstvo Republike Slovenije.

Zahtevek mora biti osebno podpisan.

Če bo državljan 23. novembra 1997 v domovini in bo želel glasovati na volišču v Republiki Sloveniji, naj v zahtevku izrazi tudi to zahtevo.

2. OBVESTILO DRŽAVLJANOM, KI ZAČASNO BIVAJO V TUJINI

Republiška volilna komisija obvešča tudi državljane Republike Slovenije, ki začasno bivajo v tujini (in imajo torej prijavljeno stalno bivališče v Republiki Sloveniji), da lahko do 24. oktobra 1997 sporočijo Republiški volilni komisiji, da želijo glasovati po pošti ali na diplomatsko konzularnem predstavništvu Republike Slovenije.

Zahtevek mora vsebovati:

- * osebne podatke državljana (ime, priimek, rojstni datum, točen naslov stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji ter občino, v kateri ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji);
- * točen naslov državljana v tujini, na katerega naj se mu pošlje volilno gradivo.

Zahtevek mora biti osebno podpisan.

3. Na podlagi zahtevkov bo ugotovljena volilna pravica državljanov, izdana volilna karta ter poslano drugo volilno gradivo na naslov v tujino.

4. Zahtevke je treba posredovati na naslov:

REPUBLIKA SLOVENIJA, REPUBLIŠKA VOLILNA KOMISIJA,
1000 Ljubljana, Slovenska 54, faks: ++386 61 13 31 269

5. Dodatne informacije lahko dobijo državljani tudi na diplomatsko konzularnih predstavništvih Republike Slovenije.

Skopi proračun

Člani parlamentarne komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu (ki mu predseduje Marjan Schiffrer) so se na seji 23. septembra strinjali, da predlog proračuna za letošnje leto predvideva odločno premalo sredstev za financiranje urada za Slovence v zamejstvu in po svetu in za ustavno zagotovljeno financiranje slovenske manjšine.

Komisija je vladi predlagala, da se sredstva v proračunski postavki ohrani na enaki realni vrednosti kot v lanskem proračunu. Poleg tega je KSZS vladi predlagala, naj v proračunu posebej zagotovi sredstva za financiranje zamejskega tiska, ki tako na Primorskem kot na Koroškem preživlja težke čase.

Državna sekretarka za Slovence v zamejstvu in po svetu Mihaela Logar, ki se je kot predstavnica vlade udeležila seje, je opozorila, da bo urad za Slovence v zamejstvu in po svetu že prihodnji mesec ostal brez sredstev za delovanje, saj je po začasnem financiranju dobil manj denarja, kot bi ga, če bi bil financiran po dvanajstih lanskega proračuna. Komisija je zato sprejela sklep, v katerem od vlade zahteva, naj tudi v obdobju začasnega financiranja zagotovi financiranje v isti višini kot lani.

Logarjeva je povedala, da tudi sama še zdaleč ni zadovoljna s predvidenimi sredstvi. Po njenem mnenju gre za izrazito finančen, varčevalen ne pa političen proračun.

Logarjeva je spomnila na problem zadolževanja slovenskih organizacij v Italiji, ki „so v upanju, da bodo z letošnjim proračunom dobile več denarja, najemale kredite, zdaj pa gre večina denarja, ki jim ga namenijo matična domovina, za odplačevanje visokih obresti“. Slovenska manjšina na Koroškem pa je zaradi notranje neenotnosti ostala brez obljubljenih sredstev iz urada avstrijskega kanclerja.

Predsednik KSZS Marjan Schiffrer (SKD) je povedal, da je dobil že več kot deset pisem organizacij iz zamejstva, ki izražajo začudenje nad predlogom proračuna in komisijo prosijo za pomoč. Kot je bilo povedano, je država v 80-ih letih za manjšino namenjala okoli 0,4% proračunskih sredstev, v letošnjem predlogu pa je zanj predvidenih le 0,15%.

Ob koncu je predsednik KSZS Schiffrer napovedal, da se bodo člani komisije v kratkem v Italiji sešli s predstavniki obeh krovnih organizacij Slovencev v Italiji, verjetno v Gorici.

Tabor SKD v Postojni

Na 8. taboru Slovenskih krščanskih demokratov 28. septembra v Postojni se je zbralo nad deset tisoč udeležencev iz vseh koncev Slovenije. Geslo tabora je bilo *Z mislijo na jutri*, pečat pa mu je dajala 50letnica priključitve Primorske Sloveniji. Slavnostni govornik je bil predsednik SKD Lojze Peterle.

„Če hočemo trdno prihodnost, moramo prelomiti s preteklostjo,“ je v govoru v Postojni poudaril predsednik stranke Lojze Peterle in vnovič pozval k dogovoru pomladnih strank o skupnem kandidatu na novembrskih predsedniških volitvah. Vstop SLS v vlado skupaj z LDS je Peterle ocenil kot prelomitev dane besede, s tem pa se tudi podaljšuje politična nejasnost v Sloveniji. Slovenija bi prelom s preteklostjo uresničila z vstopom v zvezo Nato in EZ, a starim političnim silam v resnici ni za vključevanje v Evropo, po oceni EZ in Nata naj bi reforme in preobrazbe po padcu komunizma potekale prepočasi.

Slovenski krščanski demokrati si še vedno prizadevajo za dogovor o skupnem kandidatu pomladnih strank na bližnjih predsedniških volitvah „kljub nespodbudnemu signalu s strani SLS“, je poudaril Peterle. Krščanski demokrati sicer imajo dva kandidata, je po seji izvršilnega odbora, ki je potekal v okviru tabora, dejal Peterle, ni pa želel govoriti o imenih. Vendar pa se je izvedelo, bodo v pogajanjih pomladnih strank za skupnega kandidata predlagali dve imeni; in sicer predsednika Svetovnega slovenskega kongresa dr. Jožeta Bernika in podpredsednika državnega sveta Marcela Štefanciča, oba člana SKD.

V stranki pričakujejo, da se bodo pogajanja pomladnega bloka končala v prihodnjem tednu, če ne vseh treh strank, pa zagotovo SKD in Socialdemokratske stran-

ke. V primeru ločenih predlogov za predsedniškega kandidata bi se predsedniške volitve spremenile v boj med pomladnimi strankami, je ocenil Peterle. SKD pri svojih dveh kandidatih ne bo vztrajala, če bosta SDS ali morebiti SLS predlagali ime, ki bo sprejemljivo za vse tri pomladne stranke. Dr. Jože Bernik naj bi za svojo kandidaturo postavil pogoj in sicer soglasje vseh treh pomladnih strank.

Izvršilni odbor SKD je obravnaval še vprašanje odnosa med Cerkvijo in državo, za katerega je Peterle dejal, da je „neznošen“ ter da je stanje „nespodbudno, nespodobno in nenormalno“. Več vprašanj ostaja nerešenih, med drugim pravni položaj Cerkve, denacionalizacijski postopki, kjer niso upoštevani osnovni pravni standardi, ter da še vedno prevladuje partijsko-ideološki pristop k reševanju statusa Cerkve.

Izvršilni odbor je tudi sklenil, da bodo odslej v spomin na Janeza Evangelista Kreka prirejali Krekove socialne dneve. Prihodnji mesec bo namreč 80. obletnica njegove smrti.

Izdajalci?

Kajetan Gantar v Mladini (9. sept.): Kar zadeva zmerjanje pomorjenih domobrancev in drugih nasprotnikov revolucije z „izdajalci“, v resnici ni bil nič manjši „izdajalec“ tudi sam Boris Kidrič, ki je idejo NOB izdal in zlorabil za revolucijo in namesto obljubljenе svobode slovenskemu narodu prinesel diktaturo in teror. Svojega vzornika Stalina je dal vplesti celo v narodno himno („Z ruskih step veliki Stalin kliče zmagovito...“) in po šolskih učilnicah in javnih prostorih so se pod njegovo vlado poleg maršala Tita košatili Stalinovi brki. (Po Družini št. 38, BR)

Delo naših učiteljic - temelj slovenske besede

Kot smo objavili v prejšnji številki našega lista, je ministrstvo za šolstvo Republike Slovenije podelilo nagrado za življenjsko delo trem našim učiteljicam: Angelci Klanšek, Miji Markež in Katici Kovač Dimnik.

Predlog, s katerim se je obrnila Zedinjena Slovenija na ministrstvo, se v obrazložitvi glasi:

Kot potrebne sestavine za nagrado prilagamo kratek opis delovanja vsake od predlaganih, ki bo gotovo najbolj zgovorno pričal o njihovih zaslugah za slovensko šolstvo v zdomstvu. Nemogoče bi bilo naštevati njihove učence, ki so dosegli nadpovprečne uspehe pri študiju pa tudi v življenju. Naj omenimo za zgled samo podatek, da sta sedanja ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. France Rode in sedanja nadškof v Torontu - Canada dr. Alojzij Ambrožič, oba bila v nekem obdobju učenca teh begunskih šol. Mislimo, da so predlagane kandidatke poleg ogromnih osebnih zaslug, tudi na nek način predstavnice vsega begunskega in zdomskega šolstva, po katerem se je za slovenski narod ohranilo veliko dragocenih ljudi.

Naj na kratko prikažemo delo teh najrajaenjk, kot so ga opisale same, da vidimo, v kakšnih težkih okoliščinah in s kakšno vztrajnostjo delujejo pri vzgoji naših otrok.

ANGELCA KLANŠEK

Že v Vetrinju sem se javila za poučevanje, kot nadomestna učiteljica.

Po preselitvi v taborišče Peggez pri Lienzu me je taboriščna šolska oblast postavila za učiteljico v vrtcu, kjer sem poučevala od 30. junija 1945 do 12. novembra 1946.

Po preselitvi taborišča v Spittal ob Dravi, sem nadaljevala s poukom v vrtcu od 16. novembra 1946 do 31. decembra 1948 - torej do odhoda v Argentino.

Prvi dve leti (1949 - 1950) sem se v Argentini priložnostno posvečala otrokom s pripravo materinskega dne ali ob neki drugi priložnosti prireditvi - največ sem z otroki gojila petje.

Od leta 1951 pa vse do danes poučujem v Balantičevi šoli v San Justo. Od leta 1953 sem tudi prevzela vodstvo te šole. Prva leta je bil pouk ob ponedeljskih popoldne, pozneje do danes pa je ob sobotah dopoldne. 18 let sem poleg rednega pouka vodila tudi šolski zborček s posebej vajami ob četrtkih.

MIJA MARKEŽ

Najprej sem učila dobra tri leta v spitalnem taborišču - nato smo odšli v Argentino, kjer sem včasih nadomestila kakšno učiteljico, ker sem bila dve leti predsednica Slovenske dekliške organizacije (SDO) - kar me je precej zaposlilo.

Leta 1951 sva z Angelco Klanšek začeli šolo v San Justo, kjer sem poučevala dve leti; nato so me „prestavili“ v Castelar, kjer je precej staršev želelo, da bi imeli slovensko šolo tam. Tako sem začela v januarju 1953. leta s slovensko šolo na slov. Pristavi v Castelarju. Kmalu smo jo poimenovali po našem največjem pesniku Prešernu. Precej let sva poučevala s katehetom sama. Ko je bilo 54 otrok, sem dobila prvo pomoč: Pavleta Ranta.

Poleg Prešernove šole sem na prošnjo Društva Slovencev prevzela še Gregorčičovo šolo v San Miguelu - tam sem poučevala le vsaki drugi teden in tako 10 let. Po službi v tovarni na avtobus in skoraj poldrugo uro vožnje in hoje do hiše, kjer smo imeli pouk. Domov sem prihajala od osme do devete ure zvečer. Bila je sicer majhna skupina, a pridna, poslušna z lepim sodelovanjem staršev. Leta 1969. so se starši odločili, da bodo otroke poslali v Prešer-

novo šolo v Castelar. Tisto leto je bilo največ šolarjev v Prešernovi šoli: 109. Šola se je povečala, pa tudi sodelovanje učnih moči.

Precej sem sodelovala pri sestavi naših šolskih knjig in še več pri sestavi učnega programa.

Poučujem še vedno na tej šoli, vedno mi pripadeta najvišja razreda, kjer poučujem vse predmete - razen verouka in petja. Poleg mene je še 6 učiteljic, katere so vse, razen ene, hodile v našo šolo. Tako sem zelo povezana s to skupino ljudi, saj poučujem tukaj že 44. leto in vse poznam!

KATICA KOVAČ DIMNIK

Leta 1949 sem na prošnjo mons. Antona Oreharja začela poučevati ob nedeljah popoldne na Floresti, sedanji Slovenski hiši, slovenske otroke, ki so prihajali k verouku. V naslednjem letu se je vršil pouk ob sobotah popoldne. Poučevala sem do leta 1956, ko me je nadzornik Aleksander Majhen imenoval za učiteljico v San Martinu.

Pouk sem začela v župnijskih prostorih v San Martinu, kjer je bil nastavljen svetnik Karel Škulj. Z otroki smo mu leta 1957 pripravili slavlje ob njegovi zlati maši.

Šolo smo nadaljevali po zaslugi dr. Alojzija Starca v Pavlovičevi hiši, v kateri so starši učencev na dvorišču pripravili tri šolske prostore. Leta 1961 smo se preselili v nov sanmartinski Dom na Cordobo 129, kjer smo še danes v lepih šolskih prostorih, ki so nam jih poskrbeli starši otrok in Slovenski dom.

Naša šola se imenuje

dr. Gregorij Rožman. Poleg kateheta poučuje danes še devet učiteljic.

Od leta 1950 do 1967 sem ob sobotah dopoldne poučevala tudi otroke v Villa Tesei; najprej pri Gaserjevih, potem pri Kuncičevih in nazadnje pri Bohovih v Hurlinghamu. Šola je nosila ime Narte Velikonja. Za menoj je prevzela pouk Anica Šemrov in ga opravljala še nekaj let.

Pri tem se spominjamo še vseh drugih, ki so opravili pionirsko delo med nami, tako v taboriščih kakor v Argentini in pri prvih početkih naše šole, a so sedaj med pokojnimi in bi tudi oni zaslužili isto priznanje: Martin Mizerit, Aleksander Majhen, Anica Šemrov.

Vsi ti so med nami opravili pionirsko delo.



Učiteljci leta 1957. Spredaj od leve: Katica Kovač, Angelca Klanšek, Anica Šemrov, Mija Markež; zadaj: Anton Kovač, Martin Mizerit, Aleksander Majhen.

MARKO KREMŽAR

(6) - KONEC

SVOJEVRSTNA ZMAGA

Tudi poveljstvo sovjetske armade je razumelo, da gre za tehnološki izziv. V „Izvestja“ so zapisali, da Američani „upajo, da se bo gospodarstvo naše dežele izčrpalo“. (V.136) To se je res zgodilo, a ne brez precejšnjih notranjih in zunanjih političnih težav.

Nekaj tednov po drugi izvolitvi leta 1984 je obiskala Reagana predsednica angleške vlade Margaret Thatcher. Kot zvesta zaveznica ga je skušala prepričati, da je po nastopu Gorbačova pričelo v SZ novo obdobje in da je že čas, da opusti svojo „vsemirsko vojno“. Pa se je zgodilo prav nasprotno. Reagan je vztrajal pri svojem in dosegel, da je Thatcherjeva podprla njegovo strategijo in pridobila zanjo tudi nekaj evropskih zaveznikov. (V. 211)

To je prisililo Gorbačova, da je pričel junija 1985 iskati poti, kako končati z mrzlo vojno, ki je postajala z vsakim letom gospodarsko bolj nevladna. Podoben gospodarski pritisk so občutile tudi ZDA, a Casey, Weinberger in Pondexter so uporabljali SDI hkrati kot psihološko orožje. Ustvarjali so videz, da strateški načrt napreduje hitreje kot je bilo res. Kljub velikemu kapitalu, ki je bil vložen v ta projekt, je bilo razmeroma malo konkretnih dosežkov, a tega Gorbačov in poveljniki Sovjetske vojske niso vedeli.

Edvard Ševernadze, tedanji sovjetski zunanji minister, je ocenil položaj takole: „Ni važno, kdo ima več orožja, marveč kdo je sposoben zamisliti in izdelati pov-

sem nova orožja.“ Sovjeti so vedeli, da tega ne zmorejo. Prvi so to opazili generali in ideja „perestrojke“ je bila rojena že leta 1982 v vojaških krogih. Sovjetski poslanec Ilija Zaslavsky je o tem obdobju ironično rekel, da je oče perestrojke, s katero bo šel v zgodovino Gorbačov, v resnici Ronald Reagan. (V.198).

PRIČETEK KONCA

Najšibkejša točka SZ je postajal Afganistan. Po dolgem prizadevanju Reaganovih sodelavcev, predvsem Billa Caseya, so afganski uporniki končno dobivali moderne orožje. Pričeli pa so širiti proti koncu leta 1984 gverilsko dejavnost iz Afganistana tudi na področje muslimanskih republik v južni SZ. Vendar je šele marca 1985 podpisal Reagan NSDD-166, s katerim je še ostreje opredelil ameriški odnos do afganske vojne. Do tedaj je bil uradni cilj ameriške politike v tej vojni: oslabitev SZ. V novih navodilih pa je postal ameriški končni cilj „zmaga in popolen poraz sovjetske armade v Afganistanu“. (V.214) V letu 1985 je ameriška vlada posredovala Afganecem 10.000 raketnih granat za obstreljevanje zemskih objektov in 200.000 protiletalskih raket. (V.251) S tem je bila močno prizadeta sovjetska zračna moč v Afganistanu, čeprav jo je dokončno uničil šele kasneje prihod najnovejših ameriških raket Stinger.

Nekako v istem času pa je Casey pri-

dobil na tem bojišču novega zaveznika. V razgovorih s predstavniki komunistične Kitajske je ugotovil, da se Kitajci bojijo sovjetske zmage v Afganistanu. Kmalu je prišlo do dogovora, po katerem so pričeli tudi Kitajci pošiljati svoje rakete Afganecem, hkrati pa sodelovati pri subverzivni propagandi proti SZ med njenim muslimanskim prebivalstvom. Pakistan, Kitajska in Turčija so postale redna oporišča za pomoč afganskim upornikom in za širjenje upora na jug SZ. (V.208)

Sestanek med Reaganom in Gorbačovom leta 1985 v Zürichu je bil zadnji poskus Gorbačova ustaviti ameriško gospodarsko ofenzivo. Reagan mu je povedal, da SDI ni in ne more biti predmet pogajanj. Prav tako je očital Gorbačovu, da ne spoštuje človekovih pravic v Afganistanu, kjer je odgovoren za genocid nad afganskimi civilisti in da je tudi odgovoren za položaj na Poljskem in v Angoli. S tem praktično ni bilo več snovi za razgovor. Ko se je Gorbačov vrnil v Moskvo, je povedal sodelavcem, da „če se jim ne posreči dvigniti gospodarskega in socialnega razvoja, ne bodo mogli vzdržati dotanjih mednarodnih pozicij“. (V. 246) To je bila prva napoved poraza.

Sovjeti so v skoraj brezupnem naporu dobiti kritično računalniško tehnologijo poskusili z novimi operacijami tehnološke špionaže. Po tej poti jim je ameriška CIA s pomočjo manjših podjetij posredovala satelitsko in drugo visoko tehnološko informacijo, ki jim je za več let vnesla zmedo v kritične obrambne programe. (V.249)

Vzporedno z omenjenimi dogodki je

od leta 1983 vztrajno rasla pomoč Solidarnosti na Poljskem. Pri tem so sodelovali skrajno ameriški delavski sindikati, kasneje pa na prošnjo vlade ZDA predvsem Švedska. Caseyevi napor so imeli popolno zaslombo predsednika ZDA. Vatikan je bil o operacijah v pomoč Solidarnosti naknadno obveščan.

Solidarnost je kmalu pričela redno prejemati radijske ekipe, tiskarske stroje in podobno opremo, s katero je širila protisovjetsko propagando. Kasneje je pričela CIA posredovati Solidarnosti tudi finančna sredstva. Položaj poljske vlade je bil zaradi gospodarskih sankcij, ki so jih izvajale ZDA, tako slab, da je končno posredoval papež, naj sankcije omilijo in s tem olajšajo življenje preprostemu ljudstvu. Ko so leta 1986 zaprl Bujaka, enega najaktivnejših voditeljev Solidarnosti, ga je Jazulski kmalu ukazal spustiti, ker je potreboval za preživetje države ameriške kredite. Reagan je na papeževo prošnjo pristal šele januarja 1987, ko je bilo poljsko gospodarstvo praktično že brez moči. CIA je med tem razširila pomoč nasprotnikom sovjetskega režima tudi na Češko.

Oktober 1986 je podpisalo 122 voditeljev oporečniških gibanj srednje in vzhodne Evrope, med njimi Poljak Lech Walensa, Čeh Vaclav Havel in Madžar Georg Konrad, poziv ljudstvom vzhodne Evrope, naj se ob tridesetletnici Varšavskega pakta odrežejo sovjetskega jarma. Poziv je bil razširjen po sovjetskem imperiju in po svobodnem svetu s pomočjo radia Svobodna Evropa. (V.267)

Poljska Solidarnost je pretresala SZ na zahodu, medtem ko se ji je na jugovzhodu Nad. na 6. str.

PISMA BRALCEV

Jasnost ali dviganje prahu?

Radovednost in skrb g. Cirila Markeža kako bodo pri SDS „razčistili“ nekatere pojme spornega ustavnega člena 55, se nam zdi popolnoma odveč. Že pred časom je bila zadeva pojasnjena. Prepričani smo o članstvu SDS (Argentina), da je iskreno in solidarno s poglavarjem slovenske Cerkve, ki zagovarja življenje in obsoja umore. Zanimivo je, da je Janša stalna tarča napadov in kritike. Prav nič pa niso nevarni novi levičarji, dediči komunizma, ki so se zadnja leta utrdili vse vzvode oblasti, vse medije in posesti. Še naprej varujejo pridobitve revolucije in privilegije. Neoviroma preje možgane ubogemu slovenskemu ljudstvu. Do zadnjega je bila v vladi SKD.

Še vedno ne vemo, zakaj in kako je bil uničen edini slovenski katoliški dnevnik „Slovenec“. Odgovorni skrivnostno molče...

Ali ni več kot dovolj razlogov za opustitev vseh napetosti med nami? Ali ni primerno ukrepanje?

Spominjamo se volitev 11. decembra 1992 v slovenskem parlamentu. Pomladne stranke so imele v SKD 15, SLS 14 in SDS

4 poslancev. Takrat je sramotni člen 55 dvignil mnogo prahu, a vseeno so ga volili poslanci krščanske stranke SKD. Vprašamo g. Cirila Markeža, katere stranke imajo večjo odgovornost, tisti, katerih je več, ali tista stranka, ki je bila zastopana samo s štirimi poslanci?

Še na misel nam ni prišlo, da bi pri SKD zahtevali „čiščenje pojmov“. Prav tako ne dvomimo v iskrenost solidarne izjave tukajšnje SKD, čeprav doma centralno vodstvo sramežljivo molči. Torej po mnenju g. C. Markeža, naj bi imeli pravico pozdravljati nadškofa in metropolita ljubljanskega dr. Franceta Rodeta samo SKD, ker se mu zdi, da imajo krščanstvo v zakupu, vsi ostali pa naj bi bili ne-krščanski in tudi ne-demokrati.

Če imajo pravico dajati podporo g. nadškofu dr. F. Rodetu samo pripadniki SKD, bo ta mera klavarno nezadostna.

Prišel je čas, da ustvarimo sožitje za skupen nastop v boju proti glavnemu sovražniku. Zlasti sedaj pred volitvami novega predsednika mlade slovenske države zastavimo vse sile za zmago demokracije.
SDS Argentina.

Zgodilo se je v Sloveniji

NOV KANDIDAT

Ljubljanski radio je 23. septembra sporočil, da se je za predsedniško kandidaturu odločil tudi prvak Demokratične stranke Slovenije Tone Peršak. Sedaj mora zbrati še 5.000 podpisov volilcev, ker njegova stranka ni v parlamentu. Doslej je kandidaturu napovedalo sedem kandidatov: Sašo Lap, Štefan Hudobivnik, Danilo Furlan, Adolf Štorman, Gerlanc, Tone Peršak in Milan Kučan.

JEROVŠEK NE BO KANDIDIRAL

Predsednik ustavnega sodišča dr. Tone Jerovšek je potrdil, da se predstavnik SKD z njim pogovarjali o njegovi možni kandidaturi na predsedniških volitvah. Dejal je, da se za kandidaturu ni odločil in dodal, da se predstavniki SDS in SLS z njim o kandidaturi niso pogovarjali.

PRIPRAVE NA VSTOP V EZ

Komisija državnega zbora za evropske zadeve je obravnavala svoje delo po ratifikaciji evropskega sporazuma o pridruženosti članici. Sprejela je tri sklepe: v začetku oktobra naj bi sklicali posvet o delu DZ pred začetkom pogajanj z Evropsko zvezo, okrepi naj se strokovna služba komisije, priporoča čimprejšnji sestanek koordinacije predsednikov strank, na katerem bi govorili o Agendi 2000.

DOGOVOR O SOCIALNI VARNOSTI

Državna sekretarka v ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve Nataša Belopavlovič in veleposlanica Zvezne republike Nemčije v Sloveniji Heike Zenker sta podpisali sporazum med Slovenijo in Nemčijo o socialni varnosti, ki ureja področje pokojninskega, invalidskega in zdravstvenega zavarovanja. V ZRN je bilo in je še vedno zaposlenih mnogo slovenskih državljanov, precej pa je tudi nemških državljanov, ki se (vsaj občasno) mudijo v Sloveniji in za katere je pomemben predvsem tisti del sporazuma, ki se nanaša na zdravstveno zavarovanje. Tako se že sedaj iz Nemčije v Slovenijo nakazuje nekaj manj kot 10.000 pokojnin, iz Slovenije v Nemčijo pa približno 2700.

KJE JE VENEC SPRAVE

Predsednik države Milan Kučan je položil venec na spomenik padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja občine Nova Gorica in na grobnico padlih borcev IX. korpusa NOV v Spominskem parku na Trnovem pri Gorici. Ali ni nekoč podal izjavo o spravi? Je že kdaj položil venec na kako roško ali teharsko morišče?

UKINITVE VIZUMOV ŠE NE BO

Veleposlaništvo ZDA v Ljubljani obvešča vse slovenske državljane, ki nameravajo potovati v ZDA, da zaenkrat še potrebujejo vstopni vizum. Preden se bo program poskusne ukinitve vizumov za državljane Slovenije začel izvajati, bo namreč potrebno uskladiti delo odgovornih služb, kar bo trajalo nekaj tednov.

UMRL SENATOR DARKO BRATINA

V Strasbourgu je 23. septembra med kosilom od srčne kapi umrl Darko Bratina, edini slovenski predstavnik v parlamentu v Rimu. Bil je senator Demokratske stranke levice (PDS) in tajnik senatne komisije za zunanje zadeve in izseljenstvo, član italijanske delegacije v Parlamentarni skupščini Sveta Evrope in docent sociologije na Univerzi v Trstu.

KONKORDANCA NOVE ZAVEZE

Pri založbi DZS 26. septembra je izšlo delo Franceta Rozmana z naslovom Konkordanca Nove zaveze, ki je abecedna razvrstitev besed glavnih besednih vrst: samostalnika, pridevnika, prislova, števnik in glagola v vseh njegovih oblikah in naklonih; ob katerih so navedena tudi vsa mesta knjig Nove zaveze, kjer se pojavljajo. Konkordanca omogoča, da želen izrek čim lažje najdemo v Svetem pismu.

POSLEJ ENAINVAJSET MINISTROV

Koalicija bo prihodnji teden poslala v parlament predlog za imenovanje novih ministrov. Prejšnji teden ni uspela namera, da bi resor za evropske zadeve prevzel sam dr. Janez Drnovšek, podpredsednik vlade Marjan Podobnik pa resor za malo

Kritičen pretres v DZ

IZREDNA SEJA O NATU

25. septembra so poslanci razpravljali o neuspeli kandidaturi Slovenije za vključitev v Nato. Razloge za sklic izredne seje je v imenu poslancev SDS in SKD predstavil Janez Janša.

Ker Slovenija ni bila vključena v prvi krog, je zamudila zgodovinsko priložnost, da si že v tem času zagotovi svoje mesto v tej obrambni organizaciji, je dejal. V vsem času od sprejetja resolucije o nacionalni varnosti nismo izdelali dokumenta, v katerem bi predvideli, kakšen Nato je in kje je v njem mesto Slovenije. Osnove in izhodišča delovanja vlade za članstvo v Natu, ki jih je pred dvema tednoma sprejela vlada, tega ne morejo nadomestiti.

Predlagatelji razprave o neuspeli kandidaturi Slovenije so navedli naslednje razloge, zakaj Slovenija ni bila sprejeta v Nato: 1. nedokončane politične, ekonomske in vojaške reforme; 2. nakup vojaške opreme v državah, ki niso članice Nato; 3. namerno se zavlačuje proces vračanja nacionaliziranega premoženja in s tem poprave krivic; 4. proces privatizacije poteka prepočasno; 5. ovira se tuja vlaganja; 6. spremembe po demokratičnem preobratu niso bile zadostne; 7. slovenska država ni pokazala dovolj pripravljenosti, da bi izpolnila nekatere zahtevane obrambne obveznosti; 8. civilni nadzor nad vojsko je pomanjkljiv; 9. pripravljenost slovenske vojske je nezadostna; 10. omenjala se je prodaja vojaške opreme Iranu.

INTERPELACIJA
O DELU VLADE

Državni zbor je 27. septembra po 12 urah sklenil razpravo o interpelaciji o delu vlade in za tem zavrnil predlog sklepa oziroma ugotovitev, ki jih je predlagala

Socialdemokratska stranka Slovenije (SDS) kot vlagatelj interpelacije.

Janez Janša je v imenu predlagateljev zaradi domnevne neustavnosti pred glasovanjem umaknil priporočilo, po katerem naj bi predsednik vlade Janez Drnovšek sam predlagal glasovanje o zaupnici vladi v primeru, če vlada predlog državnega proračuna za leto 1998 ne bi vložila do 1. oktobra letos.

Predstavniki SDS so kritično pretresali razmere na področju pokojninske reforme, šolstva, kulture, zunanje politike, slabim ocenam Evropske komisije o Sloveniji, brezposelnosti, proračunu in obrambi, razraščanju organiziranega kriminala pri trgovini z mamilami, lokalni samoupravi, kriminalu in korupciji ter državnemu centralizmu in zdravstvu.

Nanizani očitki so sprožili ugovore resornih ministrov, podpredsednika vlade Marjana Podobnika, predsednika DZ Janeza Podobnika in poslancev LDS, po drugi strani podporo iz vrst SKD in ZL.

Zadnji med prijavljenimi razpravljalci so za govorniški oder stopili Benjamin Henigman, Izidor Rejc, Miroslav Mozetič (vsi SKD), ki so kritizirali vlado, ter Miran Potrč in Ciril Ribičič (oba ZLSD).

**Ob 50-letnici
priključitve Primorske**

V Novi Gorici so pripravili osrednjo slovesnost ob spominu na 15. september 1947, ko si je slovenska Primorska vrnila k matičnemu narodu. Slavnosti govornik predsednik RS Milan Kučan je nagovoril nad 8000 zbranih ter najvišje predstavnike slovenskega političnega in družbenega življenja, diplomatskega zbora ter verskih skupnosti, partizane in „narodne heroje“. Osrednja slovesnost ob 50. obletnici prikličitve Primorske Sloveniji se je nadaljevala s kulturnim programom, v katerem so izvajali glasbena in literarna dela primorskih umetnikov. Vsa ta prireditve in tudi druge so izzvenele zelo partizansko, ko so se razna borčevska društva bahala s svojo „osvoboditvijo“ Primorske, ko pa so Slovenci izgubili Trst samo zaradi Titovega komunizma in zločinskega obnašanja (fojbe) po zasedbi Tržaške.

Predsednik Kučan je ob 50. obletnici prikličitve Primorske k matični domovini z Zlatim častnim znakom svobode RS posmrtno odlikoval obsojene in usmrčene na prvem in drugem tržaškem procesu Franca Marušiča, Ferdia Bidovca, Zvonimirja Miloša, Alojza Valenčiča, Ivana Ivančiča, Viktorja Bobka, Simona Kosa, Ivana Vadnala in Pinka Tomažiča. Enako odlikovan je podelil organizacijama, ki sta povezo-

vali Primorce in aktivno delovali proti fašizmu od začetka raznarodovalnega nasilja: organizaciji Zbor svečenikov Sv. Pavla in organizaciji TIGR. In seveda zaradi današnjega proslavljanja partizanstva je z drugimi odlikovanji Kučan počastil tudi razne partizanske enote.

Slovenija v VS

V New Yorku se začena zasedanje Generalne skupščine OZN, tokrat 52. Za slovensko diplomacijo je še posebno pomembno, da Slovenija kandidira za nestalno članico (za dve leti) Varnostnega sveta OZN. Zato je na zasedanje odšel tudi predsednik Kučan.

Izmed vzhodnoevropskih držav se za to potegujeta še Belorusija in Makedonija. Četudi pripisujejo Sloveniji najboljše možnosti za izvolitev, naj bi bila njena zmaga vendarle tesnejša, kot bi pričakovali. Njena glavna tekmica bo Makedonija. zanjo se zavzemajo afriške države. Makedonski diplomati dokazujejo, da je zdaj zaradi specifičnosti na vrsti katera od balkanskih držav. Diplomatski viri v OZN menijo, da so Američani bolj naklonjeni Makedoniji, njen predsednik Kiro Gligorov je v Washingtonu izredno cenjen, vpliv ZDA v Makedoniji je precejšen. ZDA lahko zato tudi v VS računajo na „makedonski glas“.

Ali bo podobno kot z tistimi, da „smo že skoraj v NATO“?

gospodarstvo. V SLS namreč menijo, da bi s to zadnjo ponudbo Podobnika izrinili s podpredsedniškega položaja in ga obremenili z ministrovanjem.

